

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Психологія особистості

вибіркова

Освітньо-професійна програма	<u>«Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»</u>
Спеціальність	<u>012 Дошкільна освіта</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи (назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)	
Мова навчання	<u>українська</u>
Розробники:	<u>Беспалько Ганна Михайлівна</u> асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
Профайл викладача (-ів)	http://preschool.cv.ua/bespalko_hanna_myhailivna/
Контактний тел.	
E-mail:	h.bespalko@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7428
Консультації	Консультації з навчальної дисципліни проводяться очно та онлайн. Очні консультації: вівторок з 14.20. до 16.20 ауд. 531, корпус №8 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Онлайн-консультації (за попередньою домовленістю) : середа з 14.20 до 15.20

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Силабус навчальної дисципліни «Психологія особистості» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)», галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 012 «Дошкільна освіта» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Навчальна дисципліна читається у весняному семестрі. Форма підсумкового контролю – екзамен.

Дисципліна «Психологія особистості» є однією з фундаментальних психологічних дисциплін, оскільки її зміст інваріантний до видів та предметів будь-якої професійної діяльності.

Вивчення психології особистості орієнтує студентів у спеціальній літературі, розвиває вміння мислити психологічними категоріями, сприяє застосуванню наукового підходу у консультуванні, сферах управління, психодіагностичних процедур.

Вивчення цієї дисципліни дозволить створити необхідну методологічну основу для вивчення «Психодіагностики та психолого-педагогічної корекції дітей дошкільного віку з практикумом», «Дитячої практичної психології» / «Основ дитячої психотерапії», «Психологічного консультування» / «Актуальних проблем та методів психологічної допомоги дітям дошкільного віку», «Спеціальної (дошкільної) психології» / «Основ дитячої патопсихології», а також дозволить застосувати набуті знання, навички та вміння під час проходження всіх видів практик.

2. Мета навчальної дисципліни: формування у студентів уявлення про основні концепції особистості у вітчизняній та зарубіжній психології.

3. Пререквізити. Курс «Психологія особистості» має тісний зв'язок з дисциплінами «Психологія загальна», «Психологія дитяча».

4. Результати навчання

– знати:

- теоретико-методологічні засади та принципи, завдання, проблеми, методи психології особистості;
- категоріально-понятійний апарат психологічної науки у проблемному полі психології особистості, її специфіку та закономірності функціонування у сфері суспільних відносин та поведінки;
- основні наукові підходи психології особистості;
- психологічну структуру особистості у різних наукових напрямках, концепціях і теоріях, індивідуальні та соціально-психологічні закономірності проявів особистості у поведінці й діяльності;
- психологічні чинники, що впливають на поведінку та діяльність особистості;

– вміти:

- користуватися психологічним понятійним та термінологічним апаратом;
- інтегрувати набуті знання з метою кращого розуміння особистості;

- застосовувати набуті знання для пояснення і прогнозування особистісного розвитку, поведінки особистості;
- діагностувати психологічні якості й особливості особистості;

Компетентності, визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмні результати навчання

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-21. Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

Компетентності, визначені професійним стандартом «Практичний психолог закладу освіти»

Загальні компетентності

ЗК.04. Здатність до професійного розвитку, навчання протягом життя, самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності, планувати та управляти власним робочим часом (*особиста та навчальна компетентність*).

Професійні компетентності

Трудові функції

Б. Здійснення психологічної просвіти щодо психологічного благополуччя та психічного здоров'я

Б 1. Здатність визначати актуальні напрями завдання психологічної профілактики з урахуванням моніторингу та аналізу соціально-психологічної ситуації в закладі освіти відповідно до визначених завдань, особливостей розвитку та вікових особливостей цільової аудиторії

Д Співпраця з педагогічними (науково-педагогічними) працівниками щодо організації ефективної освітньої діяльності та співучасть у створенні, підтримці та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища в закладі освіти

Д2. Здатність надавати психолого-педагогічну допомогу педагогічним (науково-педагогічним) працівникам в організації освітнього процесу та створенні, підтримці та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища, брати участь в діяльності закладу освіти із забезпечення освітньої діяльності та освітнього процесу, передбаченої законодавством та установчими документами.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Психологія особистості»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	весняний	3	90	2	30	–	30	–	30	–	залік
Заочна	4	весняний	3	90	2	12	–	–	–	78	–	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Теми лекційних занять	Змістовий модуль І. Основні підходи до вивчення особистості в психології											
Тема 1. Земний шлях особистості та її буття	6	2	2	–	–	2	7	1	–	–	–	6
Тема 2.Психологія несвідомого. Психоаналітична теорія З. Фрейда.	4	–	2	–	–	2	6	–	–	–	–	6
Тема 3.Аналітична психологія К. Г. Юнга	4	2	–			2	7	1	–	–	–	6
Тема 4. Его-психологія (Теорії Е. Еріксона, К. Хорні, Е. Фромма)	4	2	–			2	6	–	–	–	–	6
Тема 5. Соціально-когнітивний напрям в теорії особистості (А.Бандура)	4	–	2			2	6	–	–	–	–	6
Тема 6 Гуманістичний напрям в теорії особистості \А.Маслоу)	6	2	2	–	–	2	9	1	–	–	–	8
Тема 7. К. Роджерс: феноменологічна теорія особистості	6	2	2	–	–	2	9	1	–	–	–	8

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 8. Особистість у вимірі української психології	6	2	2			2	8	1	–	–	–	7
Разом за змістовим модулем 1	40	12	12	–	–	16	58	5	–	–	–	53
Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика особистості												
Тема 9. Особистісна організація пізнавальних процесів	6	2	2	–	–	2	4	1	–	–	–	3
Тема 10 Емоційний світ особистості	6	2	2	–	–	2	4	1	–	–	–	3
Тема 11 Мотивація особистості та її спрямованість	6	2	2			2	3	1	–	–	–	2
Тема 12. Психологічний захист особистості	6	2	2			2	3	1	–	–	–	2
Тема 13 Психологія поведінки особистості	5	2	2	–	–	1	3	–	–	–	–	3
Тема 14. Самоуправління та саморегулювання особистості	5	2	2	–	–	1	4	1	–	–	–	3

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 15. Кризи особистості в сучасному світі	5	2	2	–	–	1	4	1	–	–	–	3
Тема 16 Розвиток і формування особистості	5	2	2	–	–	1	3	–	–	–	–	3
Тема 17 Розвиток конкурентоспроможної особистості	6	2	2	–	–	2	4	1	–	–	–	3
Разом за змістовим модулем 2	50	18	18	–	–	14	32	7	–	–	–	25
Усього годин	90	30	30	–	–	30	90	12	–	–	–	78

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
ЗМ1. Основні підходи до вивчення особистості в психології	
1	Тема 1. Земний шлях особистості та її буття 1. Підібрати навчальну та навчально-методичну літературу з курсу. 2. Схематично зобразити зв'язок психології особистості з іншими науками. 3. Скласти доповідь. Теми для доповідей: - Концепція етичного розвитку особистості (Л. Колберг). - Індивідуальний розвиток особистості і її життєвий шлях Екзистенційна психологія.

2	Тема 2.Психологія несвідомого. Психоаналітична теорія З. Фрейда. Виконати письмово завдання: Оформити тематичне дослідження про З. Фрейда за таким планом: 1. ПП, короткі відомості, 2. Основні праці вченого, наукові інтереси, 3. Значущість наукових здобутків вченого, 4. Список літератури.
3	Тема 3.Аналітична психологія К. Г. Юнга Виконати письмові завдання: 1. Пояснити, у чому різниця між психоаналітичною теорією З. Фрейда і аналітичною психологією К. Г. Юнга. Розкрити їх основні положення.
4	Тема 4. Его-психологія (Теорії Е. Еріксона, К. Хорні, Е. Фромма) Виконати письмово завдання: Оформити тематичне дослідження про одного з психологів (Е. Еріксона, К. Хорні, Е. Фромма) за таким планом: 1. ПП, короткі відомості, 2. Основні праці вченого, наукові інтереси, 3. Значущість наукових здобутків вченого, 4.Список літератури.
5	Тема 5. Соціально-когнітивний напрям в теорії особистості(А.Бандура) Виконати письмове завдання: Оформити тематичне дослідження про значущість наукових здобутків А.Бандури.
6	Тема 6. Гуманістичний напрям в теорії особистості (А. Маслоу) Виконати письмово завдання: Оформити тематичне дослідження про А. Маслоу за таким планом: 1.ПП, короткі відомості, 2.Основні праці вченого, наукові інтереси, 3.Значущість наукових здобутків вченого,

	4. Список літератури.
7	Тема 7. К. Роджерс: феноменологічна теорія особистості Виконати письмово завдання: Оформити тематичне дослідження про К. Роджерса за таким планом: 1.ППП, короткі відомості, 2. Основні праці вченого, наукові інтереси, 3. Значущість наукових здобутків вченого, 4. Список літератури.
8	Тема 8. Особистість у вимірі української психології Скласти доповідь. Теми для доповідей: Теорія психічної контрольності Я.І. Цурковського Концепція особистості Г.С. Костюка
ЗМ 2. Психологічна характеристика особистості	
9	Тема 9. Особистісна організація пізнавальних процесів Теми для доповідей: 1. Феноменологія особистої психічної реальності. 2. Розвиток мислення в онтогенезі в теорії Ж. Піаже. Особистість як чинник інтелектуального функціонування

10	Тема 10. Емоційний світ особистості Виконати письмово завдання: Скласти доповідь «Емоції у моєму житті». Охарактеризувати емоційні властивості особистості. Теми для доповідей: 1. Емоційна здатність і розуміння емоцій інших людей. 2. Ідентифікація емоцій за мімікою і пантомімікою 3. Особливості керування емоціями
11	Тема 11. Мотивація особистості та її спрямованість Виконати письмово завдання: 1. Визначити функції потреб в житті особистості. 2. Розкрити класифікація мотивів. Теми для доповідей: 1. Інстинкти життя та смерті як рушійна сила поведінки за теорією З. Фрейда. 2. Принципи функціонування мотивів. 4. Підходи до проблеми базової мотивації.
12	Тема 12. Психологічний захист особистості Виконати письмово завдання: 1. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. 2. Несвідоме, його явища та процеси Теми для доповідей: 1. Особливості тлумачення сновидінь в концепції З. Фрейда. 3. Розуміння сутності Людини і її символи (К. Г. Юнг). 4. Поняття Самозвеличення в теорії Юнга.

13	Тема 13. Психологія поведінки особистості Виконати письмово завдання: Охарактеризувати процес виховання особистості. Теми для доповідей: 1. Концепція поведінкових стилів. 2. Психологічна типологія подолання.
14	Тема 14. Самоуправління і саморегулювання особистості 1. Визначити, які з наведених характеристик стосуються особистості, а які — ні: здібності, переконання, характер, моральні якості, спрямованість, мотиви, світогляд, самосвідомість, ставлення, активність, мислення, рівень особистісної культури, навички, талант, темперамент, інстинкти, знання, соціальна установка, вікові особливості, пам'ять, воля, бажання, потреби, ідеали, самостійність, почуття, індивідуальність, авторитетність. 2. Розкрити тенденцію до самоактуалізації у теорії К. Роджерса.
15	Тема 15. Кризи особистості в сучасному світі Виконати письмове завдання: 1. Знайти взаємозв'язок між показниками кризи та відомими Вам типами особистості. 2. Чи є відповідність між типовим ставленням до кризи та стратегією її подолання? Якщо є, то як її можна пояснити? Теми для доповідей: 1. Вікові й індивідуальні властивості в особистісному життєздійсненні. 2. Аналіз станів психологічної кризи та їх динаміка.

16	Тема 16 Розвиток і формування особистості Виконати письмове завдання: 1. Розкрити поняття психічного й психологічного здоров'я особистості та його критерії. 2. Чинники, умови й рушійні сили розвитку особистості. Теми для доповідей: 1. Зріла особистість та її характеристики (Г. Олпорт). 2. Ідентичність особистості та її становлення за Е. Еріксоном.
17	Тема 17. Розвиток конкурентоспроможної особистості Теми для доповідей: 1. Значення самосвідомості в процесі розвитку конкурентоспроможної особистості. 2. Саморегуляцію в процесі розвитку конкурентоспроможної особистості.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

- *поточний контроль* (максимально – 50 балів, форми контролю: усний, письмовий/тестовий у письмовій або електронній формі): оцінюється робота студентів на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійного опрацювання студентами, виконання практичних завдань, творчих робіт, презентацій, тестових і письмових робіт;
- *рубіжний контроль* (максимально – 10 балів за два модулі, форми контролю: письмовий/тестовий у письмовій або електронній формі): за 5-ти бальною шкалою оцінюються модульні письмові роботи у кінці модуля 1 та модуля 2;
- *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів): залік. Форма проведення – письмово.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі проекти);
- доповіді, реферати, презентації за обраною темою;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

- реферування наукової літератури;
- створення структурних (візуальних) схем;
- виконання творчих завдань (доповіді, проекти, огляди тощо).

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року).

Бал, отриманий на заліку (40 балів), сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу (робота на семінарських заняттях – 30 балів; виконання самостійної роботи – 20 балів), модульні письмові роботи (10 балів) складають підсумкову семестрову оцінку.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни та відповідає шкалі оцінювання: національній та ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90–100)	відмінно
Добре	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	Добре
Задовільно	D (60–69)	Задовільно
	E (50–59)	Достатньо
Незадовільно	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «добре» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей

і похибок у логіці викладу.

Д, Е – «задовільно» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «незадовільно» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та семінарські заняття.

F – «незадовільно» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загально гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та семінарські заняття.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								
Змістовий модуль №1 (30 балів)								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	МКР
3	3	3	3	3	3	3	4	5

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 2 (30 балів)											
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	МКР	40	100
3	3	3	3	3	3	3	2	2	5		

T1, T2 ... T13 – теми змістових модулів

Неформальна освіта

У межах поточного чи підсумкового контролю (заліку/іспиту) до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу : «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>); «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rezul-navch-zdobuvachiv.pdf>).

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/>).

Відповідно до робочої програми навчальної дисципліни та рішення кафедри (протокол №1 від 27.08.20) викладач враховує додаткові бали до індивідуального рейтингу студента при

умові, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта», ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін.

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак не більше ніж 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Варій М.Й. *Психологія особистості*: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 608 с.
URL: <http://psychologdcpp.in.ua/wp-content/uploads/2019/10/biblioteka/file7.pdf>
2. Католик Г., Калька Н. *Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях)*: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 158 с.
URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4747/1/POSIBNYK-psychology.pdf>
3. Кацавець Р.С. *Психологія особистості*: навчальний посібник. Київ : Алерта. 2021. 134 с.
URL: <https://jurkniga.ua/contents/psikhologiya-osobistosti-navchalniy-posibnik.pdf>
4. Кримова Н.О. Конспект лекцій до дисципліни «Психологія особистості» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта, додаткової спеціальності 053 Психологія. Одеса, 2021. 80 с.
5. Психологія особистості. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота» усіх форм навчання / Укл. : Кальницька К.О., Лещенко М.Є. Чернівці : ЧНТУ, 2018. 71 с.
6. Москалець В.П. *Психологія особистості* : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 362 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12676.pdf>
7. *Психологія особистості*: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 416 с.
8. Столяренко О. *Психологія особистості*: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 280 с.
URL: <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-B..pdf>
9. Чумак О.А. *Психологія особистості*: навчальний посібник. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2016. 289 с.

7.2. Допоміжна

1. Бочаріна Н.О. *Психологія особистості* : навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький: [б.в.], 2014. 188 с.
URL: <http://ephshair.phdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/8989898989/1068/Посібник%20Бочаріна.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Варій М.Й. *Психологія особистості*: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
3. Мітіна С.В. *Психологія особистості*: навч.-метод. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 274 с.
4. Морощов О.М. *Психологія особистості: оперативна візуальна діагностика*: навчальний посібник. Київ: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2008. 328 с.
5. Москалець В.П. *Психологія особистості* : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 416 с.
6. *Психологія особистості*: хрестоматія: навч. посіб. / О.Б.Мельничук, Р.Ф.Пасічняк, Л.М.Вольнова та ін. Київ : НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. 532 с. URL:

- <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15237/Textbook.pdf?sequence=5>
7. Рибалка В. В. *Психологія і педагогіка праці особистості* : посібник. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 136 с.
URL: http://ipood.com.ua/data/NDR/Psychology/2013_Rybalka_posibnyk.pdf
 8. Папуча М. В., Наконечна М. М. *Теоретичні основи психології особистості* : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 60 с. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/2021/zahal_psy_lib/60_Papucha_Teoretychni_osnovy_psykholohiyi_osobystosti.pdf
 9. *Психологія життєтворення особистості в сучасному світі* : монографія / Ю. Д. Гундертайло, В. О. Климчук, О. Я. Кляпець та ін. ; за ред. Т. М. Титаренко ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Київ : Міленіум, 2016. 320 с.
URL: <https://lib.iitta.gov.ua/705047/1/Психологія%20життєтворення%20особистості-моно-2015.pdf>
 10. Титаренко Т. М. *Сучасна психологія особистості* : навч. посіб. Вид. 2-ге. Київ: Каравела, 2018. 372 с.
 11. Фурман А. А. *Психологія особистості: ціннісно-орієнтаційний вимір* : монографія. Одеса : Видавництво ОНПУ, 2016. 312 с.
 12. Шахова, О. Г. *Соціальна психологія особистості* : навч. посіб. Харків : Контраст, 2019. 116 с.
URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6727/Sotsialna%20psykholohiia%20osobystosti_navchalnyi%20posibnyk_%20Shakhova_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
7. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія». URL: <http://chitalka.info/psy.html>
8. Вісник психології і соціальної педагогіки. URL: <http://psych.kiev.ua/nma-referats/flarefers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html>
9. Освіта.ua URL: <http://osvita.ua/school/psychology>.
10. Психологія особистості – матеріал Wikipedia. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Психологія_особистості